

Scenariusz lekcji 12 1/3

Temat Bójki na niby. Scenki

Czas 45 minut

Niezbędne materiały

Animacja „Bójki na niby”
 Materiał 12.1: Zasady dobrej komunikacji – FUKO
 Materiał 12.2: Opis do scenek
 Materiał 12.3: Krzyżówka z hasłem
 Materiał 12.4: Krzyżówka z hasłem – rozwiązanie
 Tablica do zapisywania
 Projektor
 Komputer z głośnikami i dostępem do internetu

Cele lekcji

Uczennice i uczniowie przećwiczą nazywanie i komunikowanie emocji będących konsekwencją naruszenia granic.
 Uczennice i uczniowie wzmocnią pewność siebie w dobrym przeproszeniu.
 Uczennice i uczniowie przećwiczą umiejętności komunikacyjne służące rozwiązywaniu trudnych sytuacji związanych z naruszaniem granic, w tym udzielanie informacji zwrotnej.

Zagadnienia

Naruszanie granic
 Dobre przeproszanie
 Informacja zwrotna

Scenariusz lekcji 12 2/3

Przebieg

Rozgrzewka 10 minut

Zainicjuj krótką rozmowę o tym, jakimi niewerbalnymi środkami wyrazu posługujemy się w komunikacji z innymi ludźmi. Poproś o przykłady, podkreślaj znaczenie zamkniętej i otwartej postawy ciała, kontaktu wzrokowego, wyrazu twarzy, tonu i siły głosu, tempa wypowiedzi.

Przypomnij uczniom i uczniom, co składa się na dobre przeprosiny. Zwróć uwagę, że dobre przeprosiny to coś więcej niż tylko powiedzenie „przepraszam”. Jeśli klasa już brała udział w Lekcji 9, możesz odwołać się do praktykowania dobrych przeprosin, które były tematem tamtej lekcji.

Na dobre przeprosiny składają się:

- powiedzenie „przepraszam” i uznanie swojego błędu,
- pytanie o to, jak czuje się przepraszana osoba i wysłuchanie odpowiedzi,
- obietnica poprawy na przyszłość.

Wprowadź Materiał 12.1, który zawiera „Zasady dobrej komunikacji” według schematu FUKO. Ten schemat udzielania informacji zwrotnej był już przedstawiany i ćwiczony w ramach Lekcji 6 – jeśli uczennice i uczniowie brali w niej udział, przypomnij ten schemat pokrótce.

Wprowadzenie tematu 15 minut

Obejrzyjcie jeszcze raz wspólnie w klasie animację „Bójki na niby”.

Następnie przedstaw uczniom i uczniom Materiał 12.2. Pierwszy punkt Materiału 12.2 zawiera opis sytuacji, w której Jacek chce porozmawiać z wujkiem o tym, jak się czuje po napaści Olka. Drugi punkt materiału odnosi się do sytuacji, w której Olek chce porozmawiać z Jackiem i przeprosić go za swoje zachowanie.

Przedyskutuj z klasą po kolei każdą ze scenek. Co ma się w niej wydarzyć? Jakie ważne elementy powinny się znaleźć w tych rozmowach? Kto co powie i dlaczego?

W trakcie rozmowy z klasą podkreślaj wagę wszystkich propozycji odwołujących się do mówienia o swoich emocjach, a także do dobrych przeprosin i informacji zwrotnej.

Ponownie przeczytajcie opis pierwszej scenki, następnie poproś ochotniczki i ochotników do zaprezentowania rozmowy Jacka z wujkiem. Jeśli jest więcej osób chętnych do przedstawienia tej rozmowy, to ćwiczenie może być powtórzone kilka razy.

Scenariusz lekcji 12 3/3

Pogłębienie tematu
15 minut

Przeczytaj teraz opis drugiej scenki z Materiału 12.2. Przypomnij ponownie, że ważnym elementem dobrych przeprosin jest słuchanie tego, co osoba przeprasza ma do powiedzenia – ta treść może być sformułowana w schemacie informacji zwrotnej w modelu FUKO (Materiał 12.1).

Zaproś osoby chętne do przedstawienia przebiegu rozmowy Olka z Jackiem.

Zwróć uwagę uczennic i uczniów, że uznanie swojego błędu i przeproszenie może zapobiec eskalacji sytuacji lub zmniejszyć zagrożenie niechcianym zachowaniem wyrządzającym przykrość.

Dodatkowe aktywności
5 minut

Lekcja 12 jest jednocześnie zakończeniem pracy z animacją „Bójki na niby” i zakończeniem pracy w Module 4 niniejszego programu.

Na podsumowanie pracy z animacją „Bójki na niby” możesz zaproponować uczniom i uczennicom krzyżówkę utrwalającą nazewnictwo odczuć będących konsekwencją naruszenia granic drugiej osoby. Krzyżówka została zawarta w Materiale 12.3. Możesz także wykorzystać krzyżówkę jako zadanie domowe.

Materiał 12.4 zawiera poprawnie rozwiązana krzyżówkę. Możesz go wyświetlić z projektora lub wydrukować go dla wszystkich dzieci w klasie.

Ocenianie

Podczas lekcji możesz prowadzić ocenianie kształtujące, obserwując dyskusję w klasie, a także odgrywanie scenek.

Ocena może odnosić się do stopnia zrozumienia i adekwatności zastosowania słownictwa związanego z przeżyciami w odpowiedzi na przemoc. Może też odnosić się do umiejętności zastosowania dobrych przeprosin i informacji zwrotnej według modelu FUKO.

Podstawą oceny może być też praca z krzyżówką.

Zasady dobrej komunikacji - FUKO

Dla porozumienia się z drugą osobą ważna może być komunikacja niewerbalna, na którą składają się ton głosu, postawa ciała i inne środki wyrazu. A jeśli chcesz komuś opowiedzieć o tym, jak jej/jego zachowania wpływają na ciebie lub inne osoby, to ważny będzie też sposób skonstruowania wypowiedzi. Taki rodzaj wypowiedzi nazywamy informacją zwrotną. Może ona dotyczyć czegoś, co dzieje się teraz lub czegoś, co wydarzyło się w przeszłości.

W skonstruowaniu dobrej informacji zwrotnej ważne jest, by nazwać zachowania, które są niechciane i sprawiają nam przykrość i uczucia, które te zachowania w nas budzą. Istotne jest także powiedzenie o tym, jakie konsekwencje mają dla nas te zachowania i czego oczekujemy na przyszłość.

Przyjrzyj się poniższym przykładom i spróbuj wykorzystać tę zasadę do sformułowania informacji zwrotnej Jacka wobec Olka.

Przykład 1

F jak FAKTY

Powiedz, jakie konkretne zachowanie przeszkadzało ci lub nie podoba ci się:
Kopiesz w moje krzesło, kiedy siedzę na lekcji w klasie.

Przykład 2

Powiedz, jakie konkretne zachowanie przeszkadzało ci lub nie podoba ci się.
W czasie przerwy przeżywałeś mnie i popychałeś, choć prosiłam, żebyś przestał. Nie słuchałeś mnie.

U jak UCZUCIA

Nazwij emocje i stany, jakie w tobie wywołuje to zachowanie.
Dlatego jestem poirytowana i nie mogę się skupić na przebiegu lekcji.

Nazwij emocje i stany, jakie w tobie wywołuje to zachowanie.
Zdenerwowałam się i zezłościłam.

K jak KONSEKWENCJE

Przedstaw konsekwencje takiego zachowania dla ciebie lub innych osób.
Będę musiała w domu poświęcić więcej czasu, żeby tego wszystkiego się nauczyć.

Przedstaw konsekwencje takiego zachowania dla ciebie lub innych osób.
W efekcie w ogóle już nie mam ochoty się z tobą bawić.

O jak OCZEKIWANIA

Jasno powiedz, jakiej zmiany w zachowaniu na przyszłość oczekujesz.
Chcę, żebyś przestał/przestała kopać w moje krzesło.

Jasno powiedz, jakiej zmiany w zachowaniu na przyszłość oczekujesz.
Chcę, żebyś mnie przeprosił i już nigdy tak się nie zachowywał.

Opis do scenek

Przeczytaj opis sytuacji. Na tej podstawie zaplanuj i odegraj scenkę.

Po tym, jak Olek napadł na Jacka, wujek pyta chłopca, czy wszystko w porządku. Jacek chce, żeby wujek zrozumiał, co czuje. Aby to opisać, potrzebuje starannie wyrazić swoje uczucia. Co powie Jacek w rozmowie z wujkiem?

Odegrajcie scenki, w których Jacek rozmawia z wujkiem o swoim samopoczuciu. Jak Jacek może wyrazić to, co czuje, by być dobrze zrozumiany? Jakich słów użyje?

Skorzystajcie z Zasad dobrej komunikacji (Materiał 12.1).

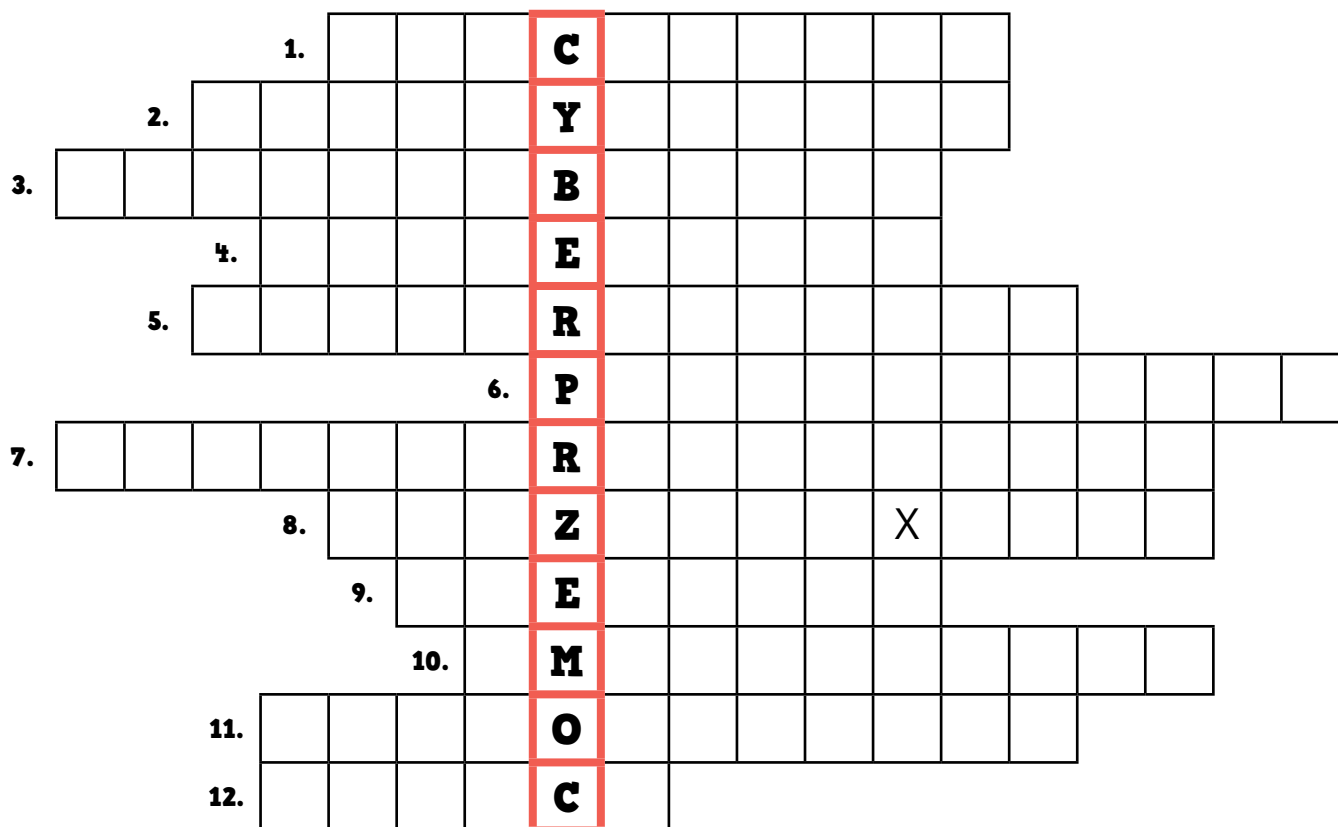

Po tym, jak napadł na Jacka, Olek chce przeprosić swojego kolegę. Aby się to udało, potrzebuje jednak zrobić coś więcej, niż tylko powiedzieć, że jest mu przykro. Co powie Olek w rozmowie z Jackiem?

Odegrajcie scenki, w których Olek rozmawia z Jackiem. W jaki sposób Olek może dobrze przeprosić? Jaką informację zwrotną przekaże mu Jacek? Jakich słów użyją w rozmowie obaj chłopcy?

Skorzystajcie z Zasad dobrej komunikacji (Materiał 12.1).

Krzyżówka z hasłem

EKSCYTACJA

NIEPOKÓJ

POCZUCIE WINY

POIRYTOWANIE

PRZYGNĘBIENIE

STRACH

WŚCIEKŁOŚĆ

ZAKŁOPOTANIE

ZAWSTYDZENIE

ZDENERWOWANIE

ZMARTWIENIE

ZNIECIERPLIWIEŃ

Krzyżówka z hasłem - rozwiązanie

				1.	E	K	S	C	Y	T	A	C	J	A						
			2.	Z	A	W	S	T	Y	D	Z	E	N	I	E					
3.	P	R	Z	Y	G	N	Ę	B	I	E	N	I	E							
				4.	W	Ś	C	I	E	K	Ł	O	Ś	Ć						
			5.	Z	D	E	N	E	R	W	O	W	A	N	I	E				
								6.	P	O	I	R	Y	T	O	W	A	N	I	E
7.	Z	N	I	E	C	I	E	R	P	L	I	W	I	E	N	I	E			
				8.	P	O	C	Z	U	C	I	E	X	W	I	N	Y			
								9.	N	I	E	P	O	K	Ó	J				
								10.	Z	M	A	R	T	W	I	E	N	I	E	
			11.	Z	A	K	Ł	O	P	O	T	A	N	I	E					
			12.	S	T	R	A	C	H											